

DOĞADAN ESİNTİLER

Derleyen
N.Gülgün AKBABA

YEDİ CANLI ROTATOR

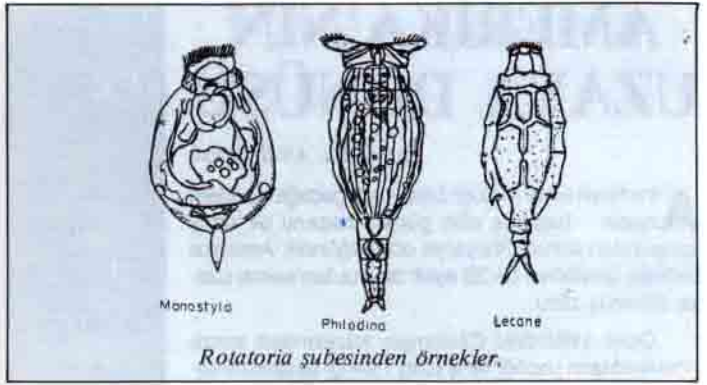
Rotatorlar terlikli hayvan büyüklüğünde, mikroskopik fakat çok hücreli hayvanlardır.

İyi beslenmiş bir rotator yavaş yavaş kurutulacak olursa, bu hayvan kuru olarak da senelerce canlılığını koruyabilmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalarda rotatorun 59 yıl canlılığını devam ettirdiği tesbit edilmiştir. Çorak bölgelerde yüksek sıcaklıkta yaşadıkları bilinen rotatorların kaynama noktasının üstünde ve soğuk bölgelerde sıfırın altında canlı kalabildikleri de saptanmıştır. Ayrıca sıvı helyum içinde yani moleküler aktivitenin durduğu (-272°C) mutlak sıfırın bir derece üstünde sekiz saat yaşadıkları da tesbit edilmiştir.

BRUCELLOSIS

Brucellosis, *Brucella* grubu mikroorganizmaların sebep olduğu enfeksiyöz bir hastalıktır. Keçi tipi, siğir tipi ve domuz tipi birbirine benzeyen 3 tiptir.

Brucella başta veterinerler olmak üzere, çiftlik sahipleri, kâhyalar,

lar, kasaplar ve çiğ süt içenlerde görülür.

Bu hastalığı meydana getiren mikroorganizmaları ilk kez 1887 yılında Bruce bulmuştur ve hastalığa Malta Humması adını vermiştir. Malta Adası'nın uzun süre bu hastalık için andemik bir yer olması, istenmeyen bu duruma adını vermesine neden olmuştur.

Mikroorganizmayı taşıyan canlıya, örneğin keçilere baktığımızda 'ne kadar sıhhatli bir hayvan' diyebilirsiniz. Oysa ki, bu keçilerin süt ve idrarlarında bol miktarda bakteri vardır. Sıhhatli görünen bir insan da bakteriyi taşıyabilir ve daimi surette bunları idrarları ile dışarı atarlar.

Brucellosis'in devamı 3-4 ay kadar sürer. Bazı vakalarda bu süre bir seneyi de aşabilir. Hastanın ateş durumunda yavaş bir yükselme ve düşme gözlenir. Bu evreden sonra ateşsiz bir devre ve daha sonra ateş yükselmesi tekrar mey-

dana gelir. Hastalarda dalak büyümesi lökopeni ve kansızlık da görülür. Burada çok önemli bir hususu tekrar vurgulamakta fayda görüyorum. İçilen çiğ inek sütleri (keçi sütleri) enfeksiyon için çok önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

GECEKİ AKREPLER

Akrepler saldırgan hayvanlardır. 1,5-8 cm arasında değişen boyları ile tropikal ve subtropikal bölgelerde yaşarlar. Gündüzleri çukur veya çatlaklar içine saklanırlar. Kendilerinden çok büyük hayvanları, hatta hepimizin bildiği gibi insanı bile iğneleri ile safdışı ederler. Kuyruk uçlarındaki bu iğneleri onların en büyük silâhidir. Ancak bu iğne hayvan tahrik edilmediği sürece bir saldırı silâhi olarak kullanılmaz.

nı günümüze ulaşan bu eserlerin tamamını her şeyiyle Sinan'ın yaptığını söylemek güçtür. Bazısına bizzat nezaret etmiş, bazılarının planlarını yapıp, yardımcılarını inşa işleriyle görevlendirmiştir. Buna rağmen, ortada bir hayata sığması güç, muazzam bir yapı faaliyeti vardır. Bütün bunları yapan Mimar Sinan'ın alçakgönüllülükten geri kalmadığını, mührüne kazıttığı imzasından anlamak güç değildir: El hakirü'l-fakir Sinan (fakir ve değersiz Sinan)...

Bu büyük insan, vefat ettiğinde, Süleymaniye Külliyesi'nin küçük bir köşesine gömüldü; mezarını ölümünden bir yıl önce yapmıştı. Türbesinde arkadaşı şair ve nakkaş Saî Mustafa Çelebi'nin şiiri kazılıdır:

Geçti bu demde cihandan pîr-i mimarân Sinan

Ruhu için Fâtiha ihsan ide pîr ü civân

(Mimarların pîri Sinan, bu anda (Hicri 996 yılında) dünyadan geçti; genç ve yaşlı, ruhu için Fâtiha ihsan etsin).

Mimar Sinan'ın hayatını ve büyüklüğünün sırrını araştıranlar, aynı zamanda Osmanlı toplumunun ve yönetiminin insan yetiştirme ve değerlendirme konusundaki gücüne de şahit olurlar.

Mimar Sinan, birden ortaya çıkmış, olmayanı keşfetmiş, geçmiş ve geleceği olmayan bir kimse değildi. O, İslâm-Türk mimarisinin, yapıcılığının yüzlerce yıllık tecrübelerinden son sınırına kadar faydalanan, bu tecrübelerin verimlerini bir ömür içinde mükemmele ulaştırmasını bilen bir koca usta idi. □